

HET (RAPPORT VAN DE COMMISSIE) EU- HANDVEST: BESTUURSRECHTELIJKE OBSERVATIES

**Prof.mr. T. (Tom) Barkhuysen (Stibbe/Universiteit Leiden)
20 September 2018**

INTRODUCTIE

- **Bekendheid betekenis en meerwaarde Handvest van groot belang**
- **Mooie deelrapporten goede bijdrage daaraan**
- **Handvest voor bestuursrecht met name van belang (verhouding overheid-private partijen; grote invloed EU-recht)**
- **EVRM was er al, met bewezen waarde**
- **Vraag meerwaarde EU-Handvest: a) toepassingsbereik, b) procedureel en c) materieel**

MEERWAARDE HANDVEST: TOEPASSINGSBEREIK

- Enerzijds beperkter bereik dan EVRM: alleen organen en instellingen die EU-recht toepassen als a) agent, b) beperker EU-vrijheden en c) handhaving (op EU niveau en nationaal; HvJ Akerberg Fransson)
- Anderzijds ruimer: a) mogelijk ook publiekrechtelijke rechtspersonen (met name art. 17 Hv eigendom en art. 47 Hv eerlijk proces), b) eis van onder rechtsmacht (territorium) bevinden geldt niet
- EU nu zelf direct aan grondrechten gebonden -> kleinere kans conflict EVRM/EHRM (maar (nog) geen toetreding EU tot EVRM; advies HvJ)
- Art. 53 Hv staat toepassing ruimere EVRM bescherming toe, tenzij effectiviteit EU-recht in geding (HvJ Melloni)

MEERWAARDE HANDVEST: PROCEDUREEL

- Status primair EU-recht; geen ambtshalve toets aan Hv (onderbouwd inroepen)
- Procesrechtelijke autonomie lidstaten, maar wel eis gelijkwaardigheid, doelmatigheid en effectieve rechtsbescherming
- Basiseisen nationale rechtsbescherming: zo nodig vovo (Factortame); aansprakelijkheid voor schade (Francovich); ook onrechtmatige rechtspraak (Köbler); onder omstandigheden verplichte herziening besluit (Kühne & Heitz)
- Art. 47 Hv: anders van art. 6 EVRM ook van toepassing op niet punitief belastingrecht -> hele HR en EHRM rechtspraak art. 6 EVRM vaart belastingrecht binnen (los van al bestaande beginselbenadering) (bijv. EHRM Gillissen en EHRM Korosec: sneller getuigen en deskundigen oproepen als rechter)
- Bindende prejudiciële procedure bij HvJ; EVRM alleen advies (ogv 16^e Protocol)

MEERWAARDE HANDVEST: MATERIEEL

- Handvest modernere codificatie
- Veel 'corresponderende' rechten -> conform EHRM-rechtspraak uitleggen (vgl. art. 52 Hv) (bijv. art. 7 Hv privacy; art. 16 eigendom)
- Ruimere bepalingen: art. 50 Hv (ne bis in idem) -> niet ratificatiebeperking 7^e Protocol EVRM en geldt in relatie tot alle EU-lidstaten
- Nieuwe rechten: bescherming van persoonsgegevens van art. 8 Hv; vrijheid van ondernemerschap van art. 16 Hv; behoorlijk bestuur van 41 Hv; inzage documenten van art. 42 Hv; eis evenredigheid boetes van art. 49 lid 3 Hv

BALANS

- **Genoeg uitdagingen: repressiever klimaat, nieuwe technologische mogelijkheden, strikter begrotingsbeleid, assertievere belastingsplichtigen etc.**
- **HvJ steeds belangrijkere grondrechtenuitlegger op terrein economisch bestuursrecht (EHRM meer 'humanitaire' zaken) -> betekenis Hv groter**
- **Samenspel EVRM-Hv blijft belangrijk**
- **Vanwege coherentie rechtsorde zal Hv ook betekenis hebben buiten strikte toepassingsbereik**
- **Trend: naarmate inbreuk zwaarder, meer (procedurele) waarborgen en intensievere toetsing**
- **Onderbouwd inroepen**